

UNIVERSITATEA
PEDAGOGICĂ DE STAT
ION CREANGĂ
DIN CHIȘINĂU

Ghid de proiectare și de utilizare a resurselor pentru învățământul la distanță

Documentul a fost elaborat în cadrul subproiectului UPSC: „*Asigurarea calității și relevanței formării profesionale a viitorilor pedagogi prin programe de studii inovative și conexe la piața muncii*” (ACRVP), Proiectul Învățământul Superior din Moldova, implementat de Ministerul Educației și Cercetării al Republicii Moldova, finanțat de Banca Mondială.

CONSULTANT INDIVIDUAL: Iordan PETRESCU, Prof. univ., Dr., București, România, Contract de consultanță nr. MD-PEDAGOGUNI-353980-CS-INDV, Servicii de consultanță pentru „Elaborarea instrumentelor specifice procesului de instruire la distanță pentru 10 programe de master”.

Chișinău, 2024

UNIVERSITATEA
PEDAGOGICĂ DE STAT
ION CREANGĂ
DIN CHIȘINĂU

Ghidul de proiectare și de utilizare a resurselor pentru învățământul la distanță a fost aprobat în ședința Senatului Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, proces-verbal Nr. 13 din 30 mai 2024.

Președintele Senatului UPSC

Alexandra Barbăneagră

Rector

doctor, conferențiar universitar

CUPRINS

1. INTRODUCERE.....	3
1.1. Avantaje ale educației la distanță.....	4
1.2. Dezavantaje ale educației la distanță	4
1.3. Pilonii de bază ai educației la distanță	4
2. RESURSE EDUCATIONALE ADECVATE PENTRU EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ.....	5
3. SPECIFICUL RESURSELOR DE ÎNVĂȚARE ÎN EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ	8
3.1. Componentele structurale ale cursului.....	9
3.2. Componentele structurale ale unității de învățare.....	11
3.3. Recomandări privind tehnoredactarea cursurilor.....	13
4. ETAPE ÎN REDACTAREA CURSURILOR PENTRU STUDIUL LA DISTANȚĂ	14
5. CHESTIONAR DE EVALUARE A STRUCTURII MATERIALELOR DE STUDIU..	15
6. DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR DIDACTICE ÎN MEDIUL ONLINE.....	18
6.1. Modalități de predare la distanță (sincron/asincron).....	18
6.2. Mediu de învățare online	18
6.3. Activități de tutoriat și consultații.....	19
6. 4. Asigurarea calității activităților didactice online	19
6.4.1. Înainte și la începutul cursului	19
6.4.2. Pe parcursul desfășurării activităților didactice online	20
6.4.3. Notarea pe parcurs și examinarea finală	20

1. INTRODUCERE

Acest ghid se adresează în principal personalului didactic din Sistemul de Învățământ Superior, care nu dispune de cunoștințe și deprinderi practice privind proiectarea și implementarea unui sistem de educație la distanță, precum și acelor persoane care desfășoară activități didactice și administrative într-un sistem organizat de învățământ superior la forma învățământ la distanță. Sperăm că acest ghid va fi util și celor care, deși nu sunt implicați direct într-un sistem de educație la distanță, sunt interesați în dobândirea de cunoștințe specifice acestei tehnologii de educație.

Înainte de a aborda diferite aspecte ale modului în care se proiectează și se implementează resursele de studiu pe care le implică educația la distanță, este important să discutăm despre un aspect foarte important pentru această tehnologie educațională și anume – predarea la distanță. Fără profesor care activează adecvat la distanță nu vor exista studenți sau cursanți la distanță, nu vor exista instituții de învățământ specializate în tehnologia educației la distanță și pe scurt nu va exista educație la distanță.

În anul 1970 după efectuarea unui studiu asupra impactului educației la distanță în Marea Britanie, un cunoscut promotor al acestei forme de educație, menționa că numai competența în subiectul predat și experiența predării în clasă a unui profesor, nu conduc automat la o persoană adecvată pentru educația la distanță. Implementarea unui sistem de educație la distanță solicită calități suplimentare din partea profesorului care coordonează acest proces didactic.

Care ar fi aceste calități? În acest context trebuie subliniat că educația la distanță solicită din partea cadrului didactic **competențe de comunicare**. Un profesor care activează la distanță trebuie să fie capabil de a **acoperi distanța fizică** care-l separă de studenții pe care-i instruește. El sau ea trebuie să stabilească o bună relație cu studenții, în pofida distanței care îi desparte și să comunice cu aceștia printr-o gamă largă de medii specifice care-i stau la dispoziție.

Un bun sistem de educație la distanță are la bază conceptul **conversației didactice coordonate**, creată atât prin modul în care sunt **realizate resursele educaționale**, cât și prin **sistemul bidirecțional de comunicare** la distanță. Stilul și maniera în care materialele de învățare sunt create și modul în care se conduce dialogul la distanță trebuie să fie deschise, dar să **păstreze caracterul structurat al educației tradiționale** și să genereze un fel de conversație prietenească între profesor și student asupra subiectului studiat.

1.1. Avantaje ale educației la distanță

Principalul avantaj educațional al educației la distanță constă în faptul că **predarea și învățarea sunt permanent prezente**. Cu excepția predării prin transmisii radio sau TV, prin telefon sau prin sisteme de videoconferință, predarea este permanent prezentă, ea nu dispare o dată cu sunetul sau imaginea, ci rămâne ca text tipărit sau digital, pe diferite medii de stocare, pe platforma eLearning, în calculator sau pe orice alt mediu suport care este utilizat.

Acest lucru face posibil ca studenții:

- ✓ să poată studia unde și când doresc;
- ✓ pentru a parcurge mai ușor materialul de studiu, să aibă libertatea de a trece din o parte a cursului în orice altă parte sau de la un curs la altul, înainte sau înapoi, pentru a face comparații, verificări, reluări a unor elemente etc. Studenții pot face asta ori de câte ori doresc.

1.2. Dezavantaje ale educației la distanță

Principala problemă a educației la distanță o reprezintă fără îndoială **distanța**. Cadrul didactic nu se află în același loc cu cursantul sau studentul.

Printre altele, această situație face ca profesorul:

- ✓ să nu poată verifica decât după trecerea unui timp considerabil dacă studentul a început studiul pentru care s-a înrolat și aceasta într-un mod indirect, cu ocazia transiterii răspunsurilor la prima lucrare de verificare;
- ✓ să nu dispună de o reacție imediată din partea studenților la actul său de predare, feedback-ul având o relativă întârziere.

Imediat rezultă că:

1. profesorul titular de disciplină = cel care dezvoltă cursurile, nu poate improviza în funcție de reacțiile și sugestiile studenților;
2. profesorul care asigură suportul = tutorele care comunică cu studenții la distanță trebuie să fie foarte atent la modul în care transmite informații studenților, întrucât nu poate primi reacții imediate din partea acestora.

1.3. Pilonii de bază ai educației la distanță

Un sistem de educație proiectat pentru învățământul la distanță se bazează pe doi piloni sau cu alte cuvinte pe două componente esențiale: **materialele de instruire și comunicarea bidirecțională** între tutore și student la distanță

Predarea și învățarea cu ajutorul resurselor educaționale au un caracter general, întrucât pentru cadrul didactic coordonator este dificil să individualizeze prea mult materialul de studiu. Pe de altă parte, asistența la distanță oferită de tutore prin sistemul de comunicare bidirecțional are un ridicat caracter de individualizare.

Tehnologiile moderne de comunicare, oferă noi oportunități de extindere a sistemului de comunicare bidirecțională la comunicare multidirecțională, care generează sentimentul de lucru în clasă, față în față. Acest lucru a fost posibil mai ales prin includerea în educație a sistemelor de conferințe mediate de calculator și a platformelor electronice de învățământ.

Întrucât în educația la distanță există două moduri de predare care relaționează între ele, vor exista și două tipuri de cadre didactice:

- ✓ **Autorul de cursuri** – care predă prin intermediul resurselor de instruire (texte tipărite sau digitale, sisteme multimedia video/audio, platforme eLearning etc.)
- ✓ **Tutorele la distanță** – care predă prin sistemul de comunicare bidirecțională la distanță (e-mail, telefon mobil, platforme eLearning etc.)

Autorul de cursuri și tutorele la distanță pot fi fizic aceeași persoană, dar îndeplinesc funcții educaționale diferite. Dacă sunt organizate, atât autorul de cursuri cât și tutorele, pot avea și activități educaționale suplimentare prin sesiuni de întâlniri față în față cu studenții.

Plecând de la observația că studenții pot învăța utilizând orice mediu, trebuie menționat că deși ca regulă generală o combinație de medii de învățare conduce la cele mai bune rezultate, cel mai important mediu de învățare în educația la distanță încă rămâne textul tipărit sau digital. Și va rămâne pentru încă o bună perioadă de timp. În esență, toate celelalte medii sunt suplimentare la textul tipărit, prin introducerea de ilustrații video statice sau dinamice și/sau sonore. În unele cazuri, funcție de subiectul tratat și de obiectivele urmărite, mediile de învățare pe suport video sau audio devin dominante în raport cu textul tipărit/digital.

2. RESURSE EDUCAȚIONALE ADECVATE PENTRU EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ

În procesul didactic specific educației la distanță, studenții nu pot să ridice mâna și să solicite explicații suplimentare la subiectele pe care nu le-au înțeles. Educatorii care predau la distanță au responsabilitatea de a se asigura că în nici o situație materialele de studiu nu vor lăsa studenții fără răspunsuri.

Coordonatorii de disciplină care proiectează resursele educaționale pot facilita instruirea studenților dacă:

- ✓ prezintă studenților ce anume așteaptă de la ei;
- ✓ utilizează liste de subiecte și titluri explicative, care ajută studenții să identifice precis unde se află și de ce studiază acele materiale;
- ✓ prezintă introduceri și concluzii;
- ✓ nu scriu peste nivelul de înțelegere al studenților;
- ✓ se asigură că studenții au acces cu ușurință la informațiile de care au nevoie pentru a parcurge cu succes materialul de studiu;
- ✓ prezintă conținutul materialelor într-o asemenea manieră, încât ideile și conceptele să se inducă natural într-o succesiune logică;
- ✓ oferă exemple clare, care vor ajuta studenții să înțeleagă subiectul studiat;
- ✓ verifică materialele de studiu pentru eliminarea tuturor erorilor de creație, gramaticale etc.

Adesea, citirea unui text monoton lung, vizionarea unui clip video sau ascultarea unei secvențe audio poate deveni o ocupație pasivă, care necesită prea puțin efort din partea studenților. Studenții pasivi devin plictisiți și nu asimilează, fapt care are consecințe negative asupra continuării studiului.

Evitarea unor asemenea situații se poate realiza prin:

- ✓ proiectarea materialelor pe unități de studiu (învățare), care nu-l vor ține ocupat pe student pentru mai mult de 1 – 2 ore. O oră este cea mai rezonabilă perioadă de timp pentru ca studentul să se concentreze asupra studiului;
- ✓ solicitarea periodică ca studentul să desfășoare o activitate (sarcină de lucru). De exemplu, să i se recomande studentului să se oprească din citit, să analizeze ceea ce a studiat și apoi să scrie un răspuns la un test inclus în text. În text se poate insera un model de răspuns și se poate comenta de ce răspunsul dat este mai bun decât alte alternative ipotetice pe care studenții le-ar fi putut da. Să nu fim surprinși dacă unii studenți ignoră aceste teste de autoevaluare, ceea ce impune ca după fiecare capitol sau grup de capitole să se solicite întocmirea unor referate, eseuri, teste, lucrări de control etc.
- ✓ varietatea activităților de învățate care se solicită studenților. De exemplu, prin solicitarea să citească un pasaj dintr-un text, să efectueze un experiment, să acceseze un link sau să parcurgă o secvență video, urmată apoi de un test de autoevaluare la care să răspundă înainte să continue studiul, etc. Să nu fim însă surprinși dacă studenții abordează materialul de studiu în alt mod decât cel sugerat;
- ✓ varietatea modului în care materialul de studiu este prezentat: includerea în text a unor ilustrații, desene, diagrame etc., sau prin modificarea intonației sau stilului de prezentare în secvențele video sau audio, etc.;

- ✓ evitarea unui stil plictisitor, monoton sau arid;
- ✓ realizarea unor materiale ușor de citit și plăcute la privire, plăcute auzului sau interesant de privit, etc. care să stârnească interesul studentului de a le parcurge.

Materialele de studiu dedicate învățării la distanță vor fi mai ușor de studiat dacă autorii acestora:

- ✓ scriu sau vorbesc în termeni simpli;
- ✓ nu supraaglomerează paragrafele;
- ✓ folosesc propoziții scurte;
- ✓ evită limbajul sofisticat, care nu este necesar;
- ✓ se exprimă “pozitiv” folosind verbe active sugestive;
- ✓ folosesc persoana întâi într-un stil de scriere direct și „personalizat”, (exemplu „Acum să citiți de la pagina 17 la 25 din...”);
- ✓ au umor și renunță la orice abordare ce are un stil pompos, cu fraze lungi și împănate cu elemente de jargon tehnic.

Calitatea materialelor de studiu depinde în mare măsură și de unele măsuri organizatorice menite să simuleze în avans procesul de predare și învățare. Printre aceste practici curente sunt de amintit:

- ✓ verificarea materialului de studiu inițial conceput de către alte persoane autorizate, incluzând chiar alți profesori. Aceștia pot fi membri ai unei echipe, care pregătește materialele de studiu sau profesori experți, care sunt angajați special pentru a analiza și comenta materialele prezentate;
- ✓ angajarea unui designer sau a unui specialist în tehnologia educației la distanță, care să studieze materialele inițiale și eventual să le transforme în materiale adecvate pentru educația la distanță;
- ✓ verificarea materialelor de studiu de către un editor specialist;
- ✓ implicarea unor persoane care să parcurgă materialele ca și cum ar fi studenți;
- ✓ prin organizarea unui proiect pilot în care un grup de studenți se instruiesc utilizând materialele prezentate și pe baza comentariilor acestora se trece la o primă revizuire a acestor materiale.

În final, este bine să reamintim faptul că studenții se instruiesc mai ușor utilizând materiale de studiu bine concepute și atractiv realizate. Ar trebui evitate situații în care se utilizează:

- ✓ copii ale unor tratate clasice sofisticate;
- ✓ fotocopii prost realizate;
- ✓ pagini tipărite cu caractere mici, prea multe caractere pe linie și prea multe linii pe pagină;
- ✓ diagrame, fotografii și grafice neclare;
- ✓ reproduceri audio sau video de slabă calitate.

3. SPECIFICUL RESURSELOR DE ÎNVĂȚARE ÎN EDUCAȚIA LA DISTANȚĂ

Învățământul la Distanță (ID) este o formă de organizare a proceselor didactice care oferă studenților/cursanților posibilitatea de a opta asupra locului și timpului în care să se instruiască. El este caracterizat prin separarea fizică a cadrelor didactice și a studenților în procesul de instruire și prin utilizarea unor tehnologii diversificate pentru a facilita comunicarea student-cadru didactic și student-student. Un program de studii la forma ID poate fi oferit integral la distanță sau poate fi o combinație de activități educaționale la distanță și față în față desfășurate în instituția de învățământ superior (Blended Learning).

Separarea în timp și spațiu a studenților de la forma de studii ID în raport cu instituția care oferă aceste programe de studii, a studenților între ei și a studenților față de resursele de învățământ și față de profesori reprezintă specificul acestor forme de învățământ. Această separare decurge din transformarea orelor de curs din planul de învățământ de la forma IF, realizate în sala de studii, într-un număr egal de ore realizate sincron la distanță, pe baza unor materiale didactice speciale, cursurile elaborate în tehnologie specifică formei de studiu ID.

Studentul va realiza un număr de ore de studiu individual (SI) dedicate:

- ✓ documentării suplimentare în bibliotecă, pe platformele electronice de specialitate și pe teren;
- ✓ pregătirii pentru activitățile didactice față în față și/sau online sincrone (curs/ seminar/ practice/ de laborator);
- ✓ rezolvării diverselor sarcini din cadrul evaluărilor curente/periodice/ autoevaluări: teste de autoevaluare, teme de control (teste grilă, referate, portofolii, eseuri, proiecte etc.);
- ✓ comunicării bidirecționale, sincrone și asincrone, cu tutorii și coordonatorii de disciplină în scopul consilierii profesionale;
- ✓ pregătirii pentru evaluarea semestrială/finală.

Materialele didactice dedicate studiului individual, pentru fiecare dintre disciplinele prevăzute în planul de învățământ al fiecărui program de studii, trebuie să fie la dispoziția studenților de la forma ID, în două formate:

1. **varianta integrală a cursului în format digital** (.pdf), postat de coordonatorul de disciplină pe platforma eLearning, în spațiul dedicat fiecărui an de studii și semestru, în secțiunile *Materiale didactice*, de unde studenții au acces securizat și le pot descărca printr-un simplu click;

2. **format online pe platforma eLearning**, organizate pe unități de învățare și teme, în care fiecare coordonator de disciplină:

- ✓ postează separat unitățile de învățare din varianta integrală a cursului și/sau diverse resurse de învățare altele decât cele din curs;
- ✓ configurează și gestionează activitățile de tip teste de autoevaluare, teme de control și, în context pandemic, și evaluarea finală;
- ✓ notează pe platformă temele de control și lucrările de examen ale studenților pentru a se genera un catalog electronic al disciplinei;
- ✓ gestionează comunicarea bidirecțională cu studenții prin forumurile cursului;
- ✓ creează linkuri de videoconferință pentru activitățile didactice online sincrone conform orarului anului de studii respective.

În cadrul activităților didactice online sincrone și asincrone (organizate pe platforma eLearning) se recomandă utilizarea unei game variate de metode, tehnologii și resurse de instruire și comunicare: videoconferințe, înregistrări video și/sau audio, link-uri la resurse digitale etc. – toate corelate cu materialele didactice de bază, cursurile elaborate în format specific formei ID.

Resursele de învățare pentru forma ID trebuie să suplinească profesorul care predă de la catedră printr-un conținut structurat în unități de învățare și câteva elemente-cheie, menite să faciliteze învățarea graduală. Unitățile de învățare sunt elemente structurale ale cursului, care integrează o serie de competențe specifice, sunt unitare din punct de vedere tematic și se pot finaliza cu o lucrare de evaluare, ca parte integrantă a procesului de evaluare pe parcurs.

3.1. Componentele structurale ale cursului

Principalele elemente constitutive, cu valoare obligatorie, care apar în alcătuirea suportului de curs sunt următoarele:

Titlul cursului – corespunde titlului disciplinei din planul de învățământ aferent fiecărui tip de program de formare.

Cuprinsul modulului - cu specificarea titlului fiecărei unități de învățare, a secțiunilor principale și a subsecțiunilor și a numărului paginii unde acestea pot fi găsite. Cuprinsul va conține și secțiunile referitoare la obiectivele unităților de învățare formulate în termeni de rezultate ale învățării, răspunsurile și comentariile la întrebările din testele de autoevaluare și lucrările de verificare.

Introducere - secțiune care va furniza informații în legătură cu: locul cursului în cadrul programului de studii, obiectivele acestuia formulate în termeni de rezultate ale învățării, principii ale învățării cu accent pe învățarea activă și resursele complementare care vor fi utilizate de către cursant (alte suporturi disponibile, CD-uri audio sau video, platforma eLearning, pagini web etc.). O atenție specială va fi acordată prezentării structurii cursului pe unități de învățare, numărului lucrărilor de verificare și localizării acestora, modului în care vor fi întocmite lucrările de verificare, prezentării resurselor suplimentare la care se face referire în cadrul unităților de învățare și metodelor și instrumentelor de evaluare.

Se vor prezenta, de asemenea, date referitoare la: criteriile de evaluare, modalitatea de evaluare prin întâlniri față în față, online sincrone sau asincrone cu tutorele, ponderi în evaluarea continuă și cea finală.

Grupul unităților de învățare care asigură formarea și dezvoltarea competențelor, valorilor și a atitudinilor prevăzute prin curriculum. Fiecare unitate de învățare este unitară din punct de vedere tematic, se desfășoară în mod sistematic și se finalizează prin evaluare. La fiecare unitate de învățare se va menționa durata studiului individual.

Bibliografia - se va specifica o listă bibliografică minimală pe care cursantul ar trebui să o parcurgă.

Numărul de unități de învățare pentru un curs în format adecvat studiului la forma ID este determinat de numărul de ore de activități didactice din planul de învățământ corespondent de la forma IF:

- ✓ durata medie a activităților de studiu individual alocată per unitate de învățare poate să fie diferită, dar numărul total de ore de studiu individual (AI) pe întregul cursul, trebuie să fie cel corespunzător numărului de ore de curs alocate semestrial, conform planului de învățământ de la forma IF;
- ✓ orele de seminar/de laborator/ practice prevăzute în planul de învățământ de la forma IF vor fi realizate sincron la distanță (online) pe platforma de eLearning; orele de laborator/practice/ proiect la discipline aplicative și experimentale se organizează sincron, cu prezență fizică la cel puțin 50% din numărul total de ore preconizate în planurile de învățământ de la forma de învățământ cu frecvență;
- ✓ numărul de evaluări curente, care trebuie formulate în cadrul cursului și configurate apoi în cursul online de pe platformă, este determinat de numărul de ore de seminar/de laborator/ practice din planul de învățământ corespondent de la forma IF și de care dintre rezultatele ale învățării urmează a fi evaluate.

3.2. Componentele structurale ale unității de învățare

Principalele elemente constitutive, care apar în structura unei unități de învățare sunt următoarele:

Titlul unității – corespunde titlului unuia sau mai multor capitole din fișa disciplinei.

Cuprinsul unității – specifică secțiunile principale, subsecțiunile și numărul paginii unde acestea pot fi localizate. Cuprinsul va conține și secțiunile referitoare la obiectivele unității de învățare formulate în termeni de rezultate ale învățării, răspunsurile și comentariile la întrebările din testele de autoevaluare și paginile unde se găsesc lucrările de verificare.

Obiectivele unității de învățare – enunță competențele ce urmează a fi dobândite pe parcursul unității de învățare.

Conținutul unității de învățare – redactarea textului propriu-zis va ține cont de interacțiunea competențe - conținuturi. Textul va fi structurat astfel încât cantitatea de informație nouă pe unitatea de învățare să fie rațională, echilibrat distribuită și asimilabilă în condițiile educației la distanță. Pentru a realiza aceste deziderate este necesar ca structura conținutului unității să fie în concordanță cu cerințele unei educații active.

Având ca punct de plecare observația de mai sus este evident că predarea și învățarea trebuie fragmentate pe activități de învățare, numite **sarcini de învățare**. Pentru construirea sarcinilor de învățare se pornește de la competențele vizate de fiecare unitate de învățare. Sarcinile de lucru vor fi structurate în funcție de: logica parcurgerii conținuturilor, progresia de la simplu la complex, diversitatea codurilor de exprimare, diversitatea metodelor didactice: studiu de caz, exercițiu etc.

Testele de autoevaluare reprezintă un exemplu tipic de sarcini de învățare, însă ele au un rol foarte specific – acela de a testa dacă obiectivele educaționale au fost realizate.

Un alt tip de sarcină de lucru îl constituie exercițiile sau rezolvarea unor probleme. Acestea solicită studentul să efectueze o activitate mai complicată decât simpla rezolvare a unui test de autoevaluare. De exemplu, studentului i se poate solicita să scrie un paragraf prin care descrie opinia personală asupra unui subiect studiat și analizat. De asemenea, exercițiile pot solicita practicarea unor deprinderi necesare formării studentului ca viitor specialist. De exemplu, studentului i se poate solicita să deseneze o diagramă de stare utilizând un pachet CAD specific.

Alte exemple de sarcini de învățare pot fi: ascultarea unei secvențe de pe o casetă audio urmată de efectuarea unor exerciții, vizionarea unei secvențe de pe o bandă video urmată de efectuarea unui

experiment, căutarea pe Internet a unor soluții alternative urmată de scrierea unui eseu sau a unui referat etc.

În general, testele de autoevaluare sunt introduse cu scopul de a ajuta studentul la memorarea unor fapte, experiențe, noțiuni, concepte etc., în timp ce rezolvarea unor exerciții are rolul de a dezvolta deprinderi practice de aplicare a cunoștințelor dobândite.

Frecvența sarcinilor de învățare și numărul lor se stabilește de către autori, ținând cont de experiența proprie în domeniul didactic și de specialitate și de complexitatea temei abordate (de exemplu, un text poate fi introdus printr-un număr de sarcini, întrerupt prin alte sarcini și concluzionat prin alte sarcini de învățare).

În principiu, se recomandă ca sarcinile de lucru să fie introduse acolo unde autorul cursului consideră că este cel mai util pentru realizarea obiectivelor educaționale.

Lucrarea de verificare. Acest test evaluează nivelul de formare a competențelor vizate de unitatea de învățare respectivă. Principalele obiective ale lucrărilor de verificare sunt:

- a) oferă studenților un feedback al progresului lor în dobândirea de cunoștințe și deprinderi,
- b) ajută studenții la corectarea propriilor greșeli,
- c) constituie un factor care motivează continuarea studiilor,
- d) evaluează realizările individuale ale studenților din perspectiva asigurării unui sprijin individualizat.

Probele cuprinse în lucrarea de verificare vor cuantifica în mod adecvat nivelul de performanță atins în formarea fiecărei competențe vizate de unitatea de învățare.

Pentru a asigura conversația didactică simulată la distanță, lucrările de verificare vor fi transmise de către student tutorelui care le va analiza, le va nota, va face comentarii individualizate și le va returna studentului. Întrucât relația student – tutore se dezvoltă primordial la distanță, materialele de studiu trebuie să prezinte studentului toate elementele de care acesta are nevoie pentru a elabora o lucrare de verificare relevantă pentru nivelul său de pregătire. Printre acestea, menționăm: instrucțiuni privind redactarea lucrării, constrângeri privind lungimea răspunsurilor, resursele suplimentare necesare elaborării lucrării, criteriile de evaluare și notare a lucrării etc.

Rezumatul sau Sinteza ideilor, noțiunilor și conceptelor dezbătute în cadrul unității de învățare.

Bibliografia - va enunța o listă minimală pe care cursantul trebuie să o parcurgă pentru studiul unității de învățare. Bibliografia va fi prezentată la sfârșitul fiecărei unități de studiu și va constitui un decupaj din bibliografia de la sfârșitul modulului de studiu.

La finalul fiecărei unități de învățare și la finalul modulului de studiu se reanalizează întregul material din perspectiva grilei de evaluare a cursurilor pentru educația la distanță.

3.3. Recomandări privind tehnoredactarea cursurilor

Spre deosebire de instruirea tradițională în clasă, unde studenții sunt motivați prin interacțiunea inițiată de profesor și întreținută permanent, în educația la distanță studenții trebuie să studieze singuri în ritm propriu și sunt stimulați să își găsească propria motivație pentru a continua și duce la bun sfârșit studiile începute.

Totuși, prin diferite tehnici de proiectare și de așezare în pagină a materialelor de studiu tipărite, este posibil să se includă în procesul de instruire la distanță *elemente de motivare permanentă a studenților*. Evident, cea mai simplă cale de a insera activități de motivare este proiectarea sau reproiectarea în cazul materialelor existente a formatului paginilor prin combinarea sugestivă a blocurilor de text cu imagini grafice, utilizând facilitățile de editare oferite de programe de calcul specializate.

Ținând seama de importanța utilizării editării computerizate în realizarea materialelor de studiu tipărite și influența acesteia asupra creșterii gradului de motivare a studenților și implicit a sporirii numărului de studenți care termină cu succes studiile, se vor trece în revistă câteva dintre cele mai importante soluții oferite de această tehnologie:

- a) Utilizați pentru scriere un set de caractere care este clar și ușor de citit. Se recomandă utilizarea unui set de caractere de mărimea 12. Acesta poate diferi în cazul transcrierii secvențelor de text pe platforma eLearning;
- b) Blocurile de text vor fi aliniat cu caracteristica Justify;
- c) Utilizați spații albe pentru delimitarea corpului de text, a titlurilor și subtitlurilor, a ilustrațiilor, a formulelor etc. Spațiile albe atrag atenția cititorului asupra elementului care urmează a fi pus în evidență;
- d) Titlurile și subtitlurile unui curs se vor scrie utilizând același format, font și mărime de caracter;
- e) Nu folosiți caractere MAJUSCULE-BOLD pentru titluri lungi, întrucât acestea dau impresia de supraîncărcare;
- f) Nu utilizați modul de scriere italic pentru titluri lungi întrucât citirea lor este dificilă;
- g) Nu utilizați stilul Center pentru titluri care se extind pe mai mult de trei linii;
- h) Nu așezați în scară titlurile care se extind pe mai multe rânduri (în cazul unui titlu care se extinde pe trei rânduri, cel de al doilea rând va fi cel mai lung sau cel mai scurt);

- i) Utilizați subtitlurile pentru a fragmenta un corp de text cu lungime apreciabilă. Ele generează un interes vizual sporit cititorului, ajută la consolidarea unor informații importante, structurează conținutul materialului de studiu și ajută cititorul la localizarea rapidă a informațiilor de care are nevoie;
- j) Nu exagerați cu prea multe subtitluri;
- k) Utilizați elemente grafice precum fotografii, ilustrații, desene, schițe, tabele etc. pentru a elimina monotonia unei pagini de text, pentru a stimula învățarea și pentru a motiva studentul să continue studiul;
- l) Deși numărul de ilustrații grafice depinde de subiectul tratat în materialul de studiu, ca regulă generală se recomandă utilizarea unei ilustrații la maximum două pagini de text;
- m) Utilizarea unui desen ca alternativă la o fotografie este recomandabilă întrucât desenul este superior fotografiei ca mediu de învățare;
- n) Pentru eficiență, se recomandă plasarea cu prioritate a spațiilor albe către marginile paginii. În aceste spații se pot insera elemente grafice sau de text (adnotări) care atrag atenția cititorului;
- o) Materialele pentru studiul la distanță sunt proiectate ca o *succesiune de activități de educație sau sarcini de învățare*, precum: studiul unor texte, al unor materiale de referință, al unor aplicații practice, efectuarea unor exerciții, realizarea unor lucrări practice, verificarea cunoștințelor dobândite prin autotestare sau prin lucrări de verificare etc. Pentru a structura materialul de studiu și pentru a localiza fiecare sarcină de învățare, se recomandă utilizarea unor desene simbolice care vor fi plasate în spațiul alb de la marginea paginii;
- p) În cadrul unui modul de studiu este recomandabil să se folosească un set unitar de desene care definesc sarcinile de învățare.

4. ETAPE ÎN REDACTAREA CURSURILOR PENTRU STUDIUL LA DISTANȚĂ

1. **Se examinează curriculum** și se selectează diferite materiale-resursă pentru scrierea cursului.
2. **Se structurează cursul** în funcție de succesiunea și logica unităților de învățare. Se vor selecta conținuturile și se vor segmenta în funcție de unitățile de învățare prevăzute prin fișa disciplinei.
3. **Se enunță rezultatele învățării** ce urmează a fi formate pe parcursul fiecărei unități de învățare. Dacă, la nivelul cursului, acestea sunt prea general formulate (în consecință neevaluabile), se redefinesc rezultatele învățării prin raportare la conținuturile unității de învățare.

4. **Se elaborează o primă formă a testului de evaluare finală** pentru unitatea de învățare respectivă (Acest test evaluează nivelul de formare a competențelor vizate de unitatea de învățare respectivă).
5. **Se redactează textul propriu-zis**, ținând cont de interacțiunea competențe-conținuturi. Textul va fi structurat astfel încât cantitatea de informație nouă pe unitatea de învățare să fie rațională (echilibrat distribuită și asimilabilă în condițiile formei ID).
6. **Se segmentează textul**, cu scopul introducerii sarcinilor de învățare.
7. **Se construiesc sarcinile de învățare**. Pentru aceasta, se pornește de la competențele vizate de fiecare unitate de învățare.
8. **Se recitește materialul redactat**, urmărind:
 - ✓ dacă există suficient conținut pentru formarea competențelor
 - ✓ dacă nu sunt conținuturi care se repetă
 - ✓ dacă sarcinile de învățare sunt adecvate construirii competențelor
 - ✓ dacă este necesar un material auxiliar pentru efectuarea sarcinilor sau formarea competențelor (imagini, scheme, lecturi suplimentare)
 - ✓ dacă sarcinile de lucru sunt clar exprimate
9. **Se revizuiesc/clarifică/ testele de evaluare finală**, verificând dacă:
 - ✓ probele de evaluare evaluează în mod adecvat nivelul de performanță atins de cursant pentru fiecare dintre competențele menționate în programă
 - ✓ este folosită o varietate de metode de evaluare/ autoevaluare, care stimulează interesul cursantului și îl familiarizează cu un registru evaluativ divers
 - ✓ probele de evaluare parțială și finală sunt prezente în mod sistematic, în fiecare unitate de învățare
10. **Se construiesc enunțuri de teste autoevaluare** și se stabilesc locurile unde acestea se poziționează pe parcursul unității, inclusiv a răspunsurilor la acestea.
11. **Se parcurge același algoritm** pentru fiecare unitate de învățare.
12. La finalul unității de învățare și al cursului, **se reia întregul material din perspectiva grilei de evaluare a cursului**.

5. CHESTIONAR DE EVALUARE A STRUCTURII MATERIALELOR DE STUDIU

	DA	NU
Structura Cursului cuprinde: <ul style="list-style-type: none"> ● Titlul cursului ● Cuprinsul 		

	DA	NU
<ul style="list-style-type: none"> ● Introducere ● Grupul unităților de învățare ● Bibliografia minimă 		
<p>Cuprinsul cursului conține:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Titlurile unităților de învățare și ale subsecțiunilor principale ● Referințe la obiectivele unităților de învățare ● Răspunsurile și comentariile la testele de autoevaluare ● Referințe la lucrările de verificare ● Bibliografia 		
<p>În secțiunea Introducere sunt prezentate:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Conceptul de structurare al cursului pe unități de învățare ● Numărul lucrărilor de verificare și localizarea acestora ● Instrucțiuni de întocmire și transmitere a lucrărilor de verificare ● Criteriile de evaluare și ponderile evaluării pe parcurs și finală 		
<p>Structura unităților de învățare este unitară și cuprinde:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Titlul unității ● Cuprinsul unității de învățare ● Obiectivele unității de învățare ● Conținutul unității, proiectată ca o succesiune de sarcini de lucru ● Teste de autoevaluare, exerciții propuse, teme de reflexie etc. ● Lucrarea de verificare, transmisă tutorelui ● Bibliografia aferentă unității de învățare 		

<p>Cuprinsul unității de învățare conține:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Secțiunile și subsecțiunile unității de învățare ● Obiectivele unității ● Răspunsurile și comentariile la testele de autoevaluare ● Lucrarea de verificare ● Bibliografia recomandată 		
<p>Obiectivele fiecărei unități de învățare descriu clar și concis în termeni de rezultate ale învățării care pot fi observate și măsurate</p>		
<p>Redactarea unităților de învățare este conformă cu structura proiectată și respectă criteriile de motivare a studenților prin interacțiune cu resursa de instruire</p>		

<p>Elementele grafice și blocurile albe sunt utilizate și plasate corespunzător pentru a realiza:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● structurarea materialului de studiu pe sarcini de lucru ● sporirea atractivității paginilor de text ● motivarea studenților în parcurgerea materialului de instruire 		
<p>Adnotările plasate în apropierea blocurilor de text sunt relevante pentru subiectul tratat și ajută la localizarea sau consolidarea unor idei, informații etc.</p>		
<p>Prima unitate de învățare este:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● relativ scurtă (maxim 25 pagini) ● dezvoltată în format integrat ● conține deliberat un test de autoevaluare ușor de completat ● dispune de multe ilustrații și exemple semnificative 		
<p>Fiecare unitate de învățare depășește cu aproximativ 10% lungimea și complexitatea celei precedente și în general nu depășește 40 de pagini tipărite</p>		
<p>Ilustrațiile, desenele, graficele etc. care asigură suportul textului sunt plasate în apropierea acestuia și se referă direct la subiectele tratate</p>		
<p>Structura grafică a modulului și elementele tehnice ale tehnoredactării sunt aceleași pentru toate unitățile de învățare</p>		
<p>Testele de autoevaluare inserate în cadrul unităților de învățare combină multiple tipuri de probe de evaluare</p>		

<p>Testele de autoevaluare, exercițiile propuse, temele de reflexie etc. au prevăzute răspunsuri și comentarii oferite de autor care pot fi identificate cu ușurință în materialul de studiu</p>		
<p>Instrucțiunile referitoare la completarea testelor, exercițiilor, problemelor propuse, temelor de reflexie și lucrărilor de verificare sunt:</p> <ul style="list-style-type: none"> ● Complete ● Clare ● Ușor de înțeles de către studenți ● Plasate în cadrul fiecărei probe de evaluare 		
<p>Lucrările de verificare cuprind informații asupra lungimii răspunsurilor, resursele suplimentare necesare elaborării lucrării și criteriile de evaluare și notare a lucrării</p>		

Bibilografia corespunzătoare unității de învățare prezintă lista lucrărilor recomandate cu menționarea paginilor la care se regăsesc subiectele tratate în unitatea de învățare respectivă		
Indicațiile privind utilizarea în combinație a mai multor tipuri diferite de resurse de studiu (text, audio, video, PC) sunt: <ul style="list-style-type: none"> ● Complete ● Clare ● Ușor de aplicat 		
Observații suplimentare ale evaluatorului		
Gradul de îndeplinire al criteriilor de evaluare (%) =		
Data evaluării:		
Evaluator / Semnătură:		

6. DESFĂȘURAREA ACTIVITĂȚILOR DIDACTICE ÎN MEDIUL ONLINE

6.1. Modalități de predare la distanță (sincron/asincron)

Cursurile, prelegerile, seminarele, orele de laborator și proiectele prevăzute în planul de învățământ vor fi oferite studenților în **format instruire sincronă la distanță** – instruire la care studenții și cadrele didactice participă concomitent dar în locații diferite (ședințe live sincrone utilizând platforme de videoconferință de tipul: Teams, Big Blue Button, Google meet, ZOOM etc.), în fiecare săptămână, respectând orarul stabilit.

Pentru studiu individual studenții vor avea posibilitatea parcurgerii pas cu pas a cursului/ materialelor de studiu postate pe platforma eLearning sau a cursului integral în format .pdf.

Pe parcursul programului de studii, studenților li se recomandă participarea la cursurile/seminarele/laboratoarele/orele practice online sincrone care se desfășoară săptămânal conform orarului, cu prezență obligatorie. Regulile de prezență a studenților vor fi stabilite de către fiecare cadru didactic în baza regulamentelor universității, având în vedere că sesiunea online sincron face parte din numărul total de ore de contact direct prevăzute în planurile de învățământ la forma ÎD. În cadrul acestor sesiuni de instruire cadrul didactic este încurajat să folosească acest timp pentru schimbul de opinii și experiențe, feedback, activități de grup, discuții etc.

6.2. Mediu de învățare online

Activitățile didactice de predare, învățare și examinare se realizează prin intermediul platformei eLearning a universității având în vedere următoarele:

- ✓ Toate materialele de studiu (documente, filme, teste de autoevaluare, teme de control, linkuri către materiale de suport, etc.), precum și informațiile organizatorice trebuie încărcate pe platforma eLearning instituțională, înainte de începerea activităților didactice.
- ✓ Pentru activitățile didactice online sincron se vor utiliza platformele de videoconferință Big Blue Button, Microsoft Teams , Google Meet, ZOOM etc.
- ✓ Platforma de streaming podcast poate fi folosită pentru înregistrarea activităților didactice care urmează a fi postate pe platforma electronică. Videoclipurile realizate pot fi apoi încărcate pe platforma eLearning de unde studenții le vor putea accesa și urmări.
- ✓ Ghidurile și manualele pentru studiu individual vor fi postate pe platforma eLearning la secțiunea aferentă fiecărui curs/seminar/laborator.
- ✓ Întrebări referitoare la aspectele tehnice de utilizare a platformei eLearning pot fi trimise la adresa administrator@upsc.md.

6.3. Activități de tutoriat și consultații

Fiecare cadru didactic titular de curs va realiza activități de ghidare a lucrului individual cu studenții. Graficul de ghidare a lucrului individual va fi comunicat studenților și va fi postat pe platforma de eLearning.

6. 4. Asigurarea calității activităților didactice online

6.4.1. Înainte și la începutul cursului

Fiecare cadru didactic titular de curs trebuie să completeze Fișa disciplinei pentru forma ÎD conform cu macheta stabilită de universitate. Informațiile despre curs/seminar/laborator/ ore practice vor fi trimise responsabilului programului de studii și încărcate pe platforma eLearning înainte de începerea semestrului în care este programat cursul.

În timpul primei întâlniri cu studenții din cadrul cursului, cadrul didactic titular are obligația să prezinte și să explice clar informațiile legate de curs, incluzând următoarele:

- ✓ Obiectivele și conținutul cursului/seminarului/laboratorului;
- ✓ Orarul activităților didactice sincrone online;
- ✓ Obligativitatea participării la sesiunile sincrone online și la laboratoarele experimentale;
- ✓ Obligativitatea studenților de a dispune de dispozitive pentru accesul și lucru pe platforma eLearning;
- ✓ Orarul consultațiilor și modul de programare a întâlnirilor;
- ✓ Metodele de evaluare și sistemul de notare;
- ✓ Datele examenului/examenelor;
- ✓ Platformele de comunicare, mod de acces și conectare etc.;

- ✓ Datele de contact ale cadrului didactic;
- ✓ Alte aspecte organizatorice la nivelul instituției (burse, sesiuni științifice, concursuri etc).

6.4.2. Pe parcursul desfășurării activităților didactice online

Cadrul didactic trebuie să stabilească reguli clare privind modalitățile de comunicare cu studenții și între studenți, utilizând platforma eLearning. Se recomandă ca acesta să răspundă la solicitările postate de studenți în termen de 48 de ore, dacă este posibil. În situațiile în care cadrul didactic nu poate comunica cu studenții pentru o perioadă de timp, aceștia trebuie să fie informați corespunzător și desemnată o altă persoană responsabilă.

În timpul sesiunilor online sincron, cadrul didactic va utiliza cele mai potrivite metode și tehnologii de predare inovatoare (resurse online de învățare și autoevaluare, produse software specializate, sarcini de lucru etc.), pentru a implica studenții să fie activi și să colaboreze în debateri de grup, lucrări practice și proiecte și pentru a încuraja să ofere feedback și să beneficieze de consultanță.

6.4.3. Notarea pe parcurs și examinarea finală

Cadrul didactic titular va anunța și posta pe platforma eLearning, înainte de începerea cursului, datele transmiterii de către studenți a evaluărilor curente/periodice/ lucrări de laborator/ proiecte etc., prin care se realizează notarea pe parcurs și a datelor pentru evaluarea finală.

Cadrul didactic titular va anunța notele studenților (prin intermediul platformei eLearning) în termen de două zile lucrătoare de la data examinării finale și 7 zile pentru notele la evaluările curente/periodice/ lucrări de laborator/ proiecte etc. Dacă un student nu este de acord cu nota obținută la evaluări, acesta va trebui să informeze cadrul didactic în termen de două zile lucrătoare de la anunțarea notei. Cadrul didactic va analiza solicitarea primită și va transmite în termen de două zile un feedback la aceasta. Dacă studentul nu acceptă nota obținută la examinarea finală, se vor urma regulamentele universității privitor la contestarea notelor și eventual refacerea examenului.